

HUR KAN FORSKNINGSKOMMUNIKATION HANTERA DESINFORMATION?

FÖRBYGGANDE

Läs- & skrivkunnighet (Literacy)

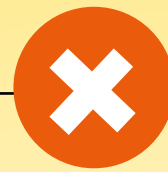
Syftet är att förbättra publikens förmåga att känna igen desinformation. Denna strategi bygger på psykologisk teori som kallas **inokulering**, som innebär att "immunitet" mot desinformation kan byggas upp genom riktade insatser.

Bedömning:

Forskning visar att ökad läs- och skrivkunnighet kan neutralisera påverkan från desinformation och vara mer effektivt än löpande faktagranskning.

Rekommendationer:

- Förklara hur vetenskap och forskning fungerar och hur vetenskapliga arbetsprocesser ser ut, och visa hur vetenskapliga data samlas in.
- Använd dialog- och samskapande format i forskningskommunikationen

Vad är desinformation?

Begreppen *desinformation*, *felaktiga information* och *misinformation* används ofta på ett inkonsekvent sätt.

De flesta forskare definierar:

- **Misinformation:** falsk information som sprids utan avsikt att vilseleda.
- **Desinformation:** medvetet vilseledande information som sprids för att orsaka samhällslig skada eller för att uppnå politiska, personliga eller ekonomiska vinster.

DESINFORMATION?

Forskningskommunikation kan använda olika strategier för att bemöta desinformation och begränsa dess påverkan. Dessa strategier kan vara både förebyggande och reaktiva.

Här presenteras tre strategier: **Prebunking**, **Debunking** och att bygga upp kompetens i **läs- och skrivkunnighet (Literacy)**.

Utifrån en systematisk genomgång av forskningen ges en bedömning av deras effekt och rekommendationer för kommunikationspraxis.

Debunking (reaktiv korrigering)

Det handlar om att bemöta felaktig information efter att den har spridits genom att förklara varför den är felaktig.

Bedömning:

Debunking kan hjälpa till att korrigera missuppfattningar och minska viljan att dela desinformation. Det räcker dock inte för att förändra politiska och ideologiska attityder. Ibland kan det förstärka tron på konspirationsteorier snarare än att minska dem. Dessutom kan den ständiga konfrontationen med desinformation och debunking undergräva förtroendet för att det överhuvudtaget finns tillförlitlig information.

Rekommendationer:

- Planering av kommunikation:
 - Analysera målgrupperna och ta hänsyn till deras värderingar, rädslor och attityder.
 - Utveckla sammanhängande berättelser som undviker särskilt starka eller negativa budskap.
- Genomförande av kommunikation:
 - Använd "truth sandwich"-tekniken: börja och sluta med korrekt information, placera den falska informationen i mitten (Se t.ex. prataavaccin.se).
 - Undvik att upprepa felaktiga information i "onödan" och länka till den.
 - Komplettera med ytterligare fakta och trovärdiga källor.
 - Hjälプ mottagarna att förstå varför desinformationen är felaktig.
 - Använd sociala medier på ett effektivt sätt, t.ex. med användarvänlig grafik och hashtags som används i stället för att uppfinna nya.

REAKTIVT

Prebunking (förebyggande motargumentation)

Det innebär att man i förväg informerar människor med fakta om ett visst ämne och samtidigt varnar dem för eventuella försök till desinformation. Denna strategi bygger också på den psykologiska teorin som kallas **inokulering**.

Bedömning:

Effekterna är uppenbara – kunskapen ökar och viljan att sprida desinformation minskar, även om vissa av de uppmätta effekterna är små.

Rekommendationer:

- Etablera professionella strukturer och strategier på institutionsnivå.
 - Ta fram utbildningsmaterial i förväg som kan distribueras snabbt om det behövs.
 - Låt trovärdiga aktörer leda kommunikationen – proaktivt, konsekvent och informativt.
- Anpassa kommunikationen till målgruppen:
 - Analysera målgruppen och förutse vad som kan misstolkas.
 - Ta hänsyn till målgruppernas värderingar, världsbilder och oro.
 - Förlita dig på kommunikatörer som är betrodda inom målgruppen.
 - Förbered positiva budskap framför argument som bygger på rädsla.
- Ta sociala medier på allvar:
 - Var själv aktiv på plattformarna, förbered informationen där på ett lättbegripligt sätt och utnyttja möjligheterna till interaktion.